KESKKONNAMINISTEERIUM

Riigikontroll

Teie 12.07.2004 nr 2-7.1 TA/04/1010

Meie 23 09.2004 nr 10-2/6672 -4

Kontrollaruande eelnõu *„Laevajäätmete käitlemise korraldus sadamates"*

Käesolevaga informeerime, et 16. septembril 2004 Vabariigi Valitsus arutas oma kabineti istungil keskkonnaministri poolt esitatud ettepanekuid edasist tegevust merekeskkonna kaitse paremaks korraldamiseks.
Kahe kuu jooksul töötatakse välja ja esitatakse Keskkonnaministeeriumi poolt Vabariigi Valitsuse istungile eelnõu merekeskkonna kaitse parema korraldamise tagamiseks.

Ühtlasi otsustati moodustada ka vastav töörühm Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi juurde, kes muuhulgas peaks parandama ka laevajäätmete käsitlust õigusaktides ja võtma arvesse Riigikontrolli poolt kontrollaruande eelnõus tehtud asjakohaseid ettepanekuid.

Lugupidamisega

Villu Reiljan
Minister

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 24.09.04 Reg nr 2-7.1-TA/04/1010-3

Toompuiestee 24
15172 TALLINN

telefon 626 2802
faks 626 2801

e-post: min@ekm.envir.ee
Reg. nr 70001231

KESKKONNAMINISTEERIUM

Lp Märt Kivine
Peakontrolör
Riigikontroll
Narva mnt 11a
15013 Tallinn

Teie 12.07.2004 nr 2-7.1-TA/04/1011
Meie 02.09.2004 nr 12-1-1/6672 –3

Seisukohad kontrolliaruande eelnõule
"Laevajäätmete käitlemise korraldus sadamates"

Keskkonnaministeerium edastas Teile 24.08.2004 kirja numbriga 12-1-1/6672-2, kus esitas seisukohad aruandele.

Telefonivestluses auditi juhiga pidasime vajalikuks Keskkonnaministeeriumi seisukohti aruandele täpsustada. Arutasime Teie ettepanekute võimalikku täitmist ka Keskkonnainspektsiooni ja Info- ja Tehnokeskuse spetsialistidega.
Kordame oma juba esitatud seisukohti ning lisame ka täiendavad täpsustused ning konkreetse ettepanekute rakenduskava (lisas).
Jätkuvalt oleme seisukohal, et Teie poolt auditeeritav valdkond kuulub ainult osaliselt keskkonnaministri pädevusse. Laevajäätmete käitlemise korraldamine sadamates on reguleeritud *sadamaseadusega* ja selle rakendusaktidega, mis kuulub otseselt majandus- ja kommunikatsiooniministri pädevusse.

Keskkonnaministeerium ja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium teeb ja on teinud koostööd ka varem.
Keskkonnaministeeriumi initsiatiivil toimus 18. veebruaril 2003 nõupidamine teemal pilsivee käitlemine Eesti sadamates 2000. ja 2001.a, millel Keskkonnaministeerium väljendas tõsist muret *sadamaseaduse* alusel kehtestatud aktide rakendamise kohta.
Nõupidamisel otsustati, et *„arutelu pilsivete teemal jätkub, et leida lahendus tekkinud olukorrale. Kindlasti on vajalik täpsustada sadama ülesandeid ja kohustusi jäätmete käitlemisel vastavuses juba kehtivate õigusaktidega. Täpsustamist vajavad ka laevaheitmete üleandmist reguleerivate õigusaktide sätted, eeskätt selles osas, mis käsitleb heitmete üleandmise ja käitlemise järelevalvet ja kontrolli laevadel ning sadamates ja järelevalveasutuste koostööd antud valdkonnas."*
Kuni käesoleva ajani pole aga Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumist selle kohta vastukaja tulnud.

Täpsustame, et peale *sadamaseaduse* § 9 alusel toimub jäätmete käitlus sadamates sadama eeskirja alusel. Seaduse § 9 lg 1 kohaselt:
„Sadama eeskiri sätestab sadamateenuste osutamisel esitatavad tehnoloogilised, ekspluatatsioonilised, navigatsioonilised ja keskkonnaalased nõuded ning sadamatasude ja pilsivee, fekaalvee, prügi ja muude saasteainete vastuvõtmise tasude määrad."

Toompuiestee 24
15172 TALLINN
telefon 626 2802
faks 626 2801
e-post: min@ekm.envir.ee
Reg. nr 70001231

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 03.09.04 Reg nr 2-7.1-TA/04/1011-3

Jäätmete vastuvõtmist ja arvestust reguleerib majandus- ja kommunikatsiooniministri 2. detsembri 2002. a määrus nr 19 *„Laevadelt pilsivee, fekaalvee, prügi ja muude saasteainete vastuvõtmise kord."*
Sadamate üle teostab riiklikku järelevalvet Veeteede Amet ja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium. Lähtudes sadamaseadusest ei saa sadamas järelevalvet teha Keskkonnainspektsioon.

Naftasegused jäätmed, sealhulgas pilsivesi on ohtlikud jäätmed vastavalt Vabariigi Valitsuse 6 aprilli 2004. a määrusele nr 102 *„Jäätmete, sealhulgas ohtlike jäätmete nimistu"* (RT I 2004, 23, 155) ning ohtlike jäätmete käitlemiseks on vaja taotleda ohtlike jäätmete käitluslitsents ja jäätmeluba. Mõlemas loas on ära toodud käideldavad jäätmekogused, mida ettevõte võib/suudab aasta jooksul käidelda.
Vastavalt *jäätmeseadusele* saab Keskkonnaministeerium jäätmekäitluse osas sadamates teostada kontrolli ja järelevalvet jäätmekäitlejatele väljastatud jäätmelubade, ohtlike jäätmete käitlemislitsentside (edaspidi *litsentsid*) ja ohtlike jäätmete saatekirjade alusel.

Nii jäätmelubades kui litsentsides näitab **jäätmekäitleja planeeritavad** kogused.

Siit tekivad mitmed lahknevused:

1. **Jäätmekäitleja** *jäätmeseaduse* § 13 tähenduses, või jäätmeluba või litsentsi omav jäätmekäitleja jäätmeseaduse § 73 lg 2 ja § 99 lg 1 tähenduses ei pruugi alati olla sadama valdaja, vaid selleks võib olla muu firma (isik), kes tegeleb jäätmekäitlusega - nt omab sadama territooriumil oma mahutit (võtab vastu, kogub), samas teostab nende jäätmete vedu ja samas ka töötlemist. Veel võib olla variant, et sadamas tegutseb kolm eri firmat - sadamavaldajale kuulub mahuti, on eraldi jäätmete vedaja ja eraldi firma- jäätmete töötleja (kõrvaldaja, taaskasutaja). Seega kohustuvad viimase näite puhul kõik kolm firmat taotlema jäätmeluba ja litsentsi (kui on tegemist ohtlike jäätmetega). Jäätmekäitleja esitab loas ja litsentsis andmed oma kavandatava tegevuse ning jäätmearuandes kogu oma faktilise tegevuse kohta aruandeaastal. Kui sadamad ei oma jäätmelubasid ning ei ole *jäätmeseaduse* § 117 lg 1 alusel aruandekohuslased, siis ei tooda eraldi välja sadamates käideldud jäätmete koguseid.
   Seega: Keskkonnaministeeriumil ei ole võimalik meile edastatud andmete põhjal tuvastada sadamates käideldud täpseid nii planeeritavaid kui ka tegelikke jäätmekoguseid ega ka sadamate jäätmete vastuvõtu võimsuseid.

2. Pilsivee osas Teie poolt esitatud arvandmed (vt tabel 4 ja 5) ja nende analüüs ei vasta tegelikkusele, sest pilsivesi kui ohtlik jääde ei anna täielikku pilti sadamas ja laevades olevate heitmete tegelikust kogusest. Pilsivett võib eristada kolme ohtliku jäätmekoodi alusel - 130402, 130403 ja 160708 (vastavalt Vabariigi Valitsuse 6. aprilli 2004. a määrus nr 102 *„Jäätmete, sealhulgas ohtlike jäätmete nimistu"*). Masinaruumi pilsivett võib käsitleda nimetatud erinevate koodide kaudu ning tegelikkuses saab selle lõpliku koostise teada alles peale analüüsi. Sellest lähtuvalt võivad jäätmearuannetes tekkida erinevused jäätmekoodides nii koguja, vedaja ja käitleja (kõrvaldaja, taaskasutaja) andmetes.

Seega ei ole käesoleval ajal võimalik Keskkonnaministeeriumil kuidagi reguleerida ei sadamate heitmete vastuvõtu küsimusi ega ka arvestuse korraldust ning teostada andmete analüüsi.

Täiendavalt juhime Teie tähelepanu auditis esinevale väitele (auditi eelnõu lk 9 *"Puudub ühtne jäätmete vastuvõtutasude süsteem"*), milles väidetakse: *"kuna Eestis pole kõigi laevajäätmete vastuvõtt sadamatasu arvelt tagatud, on tõenäoline, et laevad eelistavad viia jäätmed mõnda teise*

Läänemere sadamasse".
Väide ei ole päris korrektne.
Sadamatasu arvelt võetakse seni meil vastu tõesti ainult masinaruumist pärinevad naftajäätmed. Samas oli Eesti koos Soomega esimestena 2000 aastal kehtiva seadusandluse alusel valmis alustama ka prügi ja fekaalvee vastuvõttu sadamatasu arvelt vastavalt aastatel 2003 ja 2005.
(vt teede- ja sideministri 13.07.2000 määrus nr 60 *„Laevadelt pilsivee, fekaalvee, prügi ja muude saasteainete vastuvõtmise kord" (mis kehtis alates 25.07.2000- 11.04.2003) § 6 lg 2 ja 7. See määrus eelnes ülalnimetatud määrusele nr 19)*.

Kuna teised Läänemere riigid aga ei olnud ja ei ole selleks veel valmis, võetakse kõigis Läänemere sadamates neid jäätmeid vastu endiselt eritasu eest. Et mitte panna meie sadamaid teistega võrreldes ebavõrdsesse seisu, jäeti need tähtajad välja majandus-ja kommunikatsiooniministri 02.12.2002 määrusest nr 19 *„Laevadelt pilsivee, fekaalvee, prügi ja muude saasteainete vastuvõtmise kord"*.

Esitame omad seisukohad alljärgnevalt:

2. Laevajäätmete vastuvõtmine, aruandlus ja järelevalve

Riigikontrolli ettepanekud:

1. Koostöös majandus- ja kommunikatsiooniministriga kaardistada naftaseguste jäätmete, eelkõige masinaruumi pilsivee tegelikud vastuvõtuvõimsused.

- Teie ettepanekust ei selgu, milleks ning milliseid riske maandab, kui kaardistatakse sadamates heitmete vastuvõtuvõimsused. Nii ministeeriumi kui ka Keskkonnainspektsiooni andmetel pole esinenud ühtegi juhtumit, kus mõni laev pole saanud anda oma heitmeid üle sadamas.
  Selle küsimuse korraldamise kohustus lasub eelpoolviidatud määruse nr 19 -le sadama valdajal.
  Ka Teie ise, aruandes punkti 2.1. lk 13 asuvas viimases lõikes, jõuate järeldusele, et võrreldes pilsivee vastuvõtuvõimsust 2002.aastal tegelikult vastu võetud kogustega on äraantavad kogused 2 - 3 korda väiksemad.
  Seega on käesoleval ajal vastuvõtuvõimsused sadamates tagatud ning kui esineb erandolukordi on sadamatel alati võimalik tellida täiendavalt jäätmekäitlejalt jäätmete veo teenust.

- Tekstis viidatud käitlemise ööpäevaste koguste hinnangu põhjal pole võimalik järeldusi teha, kuna need ei anna tervikpilti, sest ööpäevaselt on laevade maabumine erinev.

- Tekstis joonisel 4 esitatud andmed on meie arvates puudulikud, kuna nende põhjal pole võimalik analüüsi teostada:
- litsentside puhul esitatakse planeeritavad ohtlike jäätmete kogused,
- sadamavaldajate hinnangu kohta Teie aruandes viited puuduvad – leiame, et tegemist on subjektiivsete arvamustega,
- jäätmearuanded kajastavad ainult aruannetes esitatud pilsivee koguseid (pilsivesi kajastub ka aga koodide 30402, 130403 ja 160708 all). Need kogused pole planeeritud kogused, vaid tegelikult käideldud kogused.

Nagu nähtub on siin tegemist planeeritavate, tegelike ja subjektiivsete andmete võrdlusega, mistõttu võib jõuda valele järeldusele.

Riigikontrolli ettepanek
2. Analüüsida, millist infot, kellelt ja milleks on vaja laevajäätmete kohta koguda.

3. Parandada pilsivee andmete kogumist ja analüüsi. See eeldab, et KKM Info- ja Tehnokeskusele määratakse ohtlike jäätmete saatekirjade ja jäätmearuandluse võrdluse ja analüüsi kohustus.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 2. detsembri 2002. a määruse nr 19 *"Laevadelt pilsivee, fekaalvee, prügi ja muude saasteainete vastuvõtmise kord"* sätestab laevaheitmete arvestuse pidamise korra.
Jäätmeseadus aga sätestab jäätmearuandluse korra, seda jäätmeliikide ja jäätmekäitlejate territoriaalses (eeskätt maakonna) lõikes, kuid mitte laevade ja sadamate lõikes.

Nõustume ettepanekuga, et aruandluse täiendav analüüs on vajalik, kuid selle ettepaneku rakendamine täismahus ei kuulu Keskkonnaministeeriumi pädevusse.

Leiame, et aruandlust ja analüüsi on võimalik teha alljärgnevate muudatustega seadusandluses:

1. määruses nr 19 täpsustada § 5: millisel kujul tuleb arvestust pidada ja milliseid andmeid peavad sadama valdajate aruanded kajastama, kaua andmeid säilitatakse ja kellele esitatakse.
2. määruse nr 19 § 5 täpsustada, kuidas on võimalik nende kohustuste täitmist kontrollida, mis alusdokumendid peab sadamavaldaja koostama.
3. määruses nr 19 on kohustatud sadama valdajat arvestust pidama, kuid selle kohustuse mittetäitmise kohta puuduvad sanktsioonid ning ka *sadamaseaduses* on riiklik järelevalve ulatus ebamäärane (vt sadamaseadus § 13). Selle sätte kohaselt on riiklikel järelevalveasutustel vaba juurdepääs ainult loetletud dokumentatsioonile ning teabe nõudeõigus ainult sadama töömahu eeldatava muutumise korral. Siia tuleks järelevalve asutuste nimekirja kindlasti lisada Keskkonnainspektsioon ning täpsustada vastavate asutuste pädevust.
4. Keskkonnaministeerium omalt poolt kaalub võimalust täiendada *jäätmeseaduse* § 73 lg 2 punktiga, mis nõuaks sadamatelt jäätmeluba sadamas teenindatavatelt laevadelt vastuvõetavate jäätmete esmaseks kogumiseks. See omakorda annab võimaluse Keskkonnaministeeriumile ja sh ka Keskkonnainspektsioonile teostada järelevalvet sadamates jäätmete (sh pilsivee) käitlemise osas ning võimalik on lubade, litsentside ja jäätmearuannete võrdlus.
5. Majandus-ja Kommunikatsiooniministeerium on määrusega nr 19 üle võtnud Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivis 2000/59/EÜ *laevaheitmete ja lastijäätmete vastuvõtmise seadmete kohta sadamates* sätestatud nõuded. Kuid kõik nõuded pole siin kajastatud. Direktiivi art 5 kohustab koostama sadama valdajal sadama jäätmekäitluskava. Sellise kohustuse sätestamine määruses ja ka vastava kava kooskõlastusõiguse andmine Keskkonnaministeeriumi struktuuriüksustele – keskkonnateenistustele, tagab sadamates keskkonnanõuetele vastava jäätmekäitluse, võimaldab kontrolli ja aruandlust.

Info-ja Tehnokeskuse tegevuse osas
Nõustume, et käesoleval ajal puudub KKM Info- ja Tehnokeskusel kohustus võrrelda ja analüüsida ohtlike jäätmete saatekirju jäätmearuandlusega s.t puudub kohustus võrrelda erinevate andmebaaside (jäätmearuanded vs ohtlike jäätmete käitluslitsentsid vs ohtlike jäätmete saatekirjad) andmeid ning teostada analüüsi. Probleemiks on siin KKM Info- ja Tehnokeskusel vahendite küsimus - hetkel puuduvad eelarves vahendid infosüsteemide arendamiseks (so andmete ristkasutust infosüsteemid ei võimalda).
Kaalume nimetatud kohustuse laiendamist ning eelarves vastavate summade planeerimist algaval eelarveaastal.

Täiendavalt teatame, et ettevalmistamisel on KKM Info- ja Tehnokeskuses ohtlike jäätmete saatekirjade elektrooniline andmebaas, kuhu juba ohtlike jäätmete käituslitsentsi valdajad saaksid

kõik vajalikud andmed sisestada. See vähendab ka märgatavalt praegust KKM Info- ja Tehnokeskuse töökoormust. Kuid kindlasti tuleb paralleelselt suurendada andmeesitajate vastutust seaduses andmete õigeaegseks laekumiseks ning ka vale- või eksitavate andmete esitamisel.

Riigikontrolli ettepanek

4. Koostöös majandus- ja kommunikatsiooniministriga otsustada, kas ja kuidas sadamavaldaja peab pidama laevajäätmete arvestust jäätmeliikide ja laevade kaupa.

Leiame, et ka seda küsimust on võimalik lahendada muudatuste sisseviimisega seadusandlusesse (vt p. 3 selgitusi)

Riigikontrolli ettepanek

5. Algatada Helsingi konventsiooni täienduste ratifitseerimine

Nõustume Riigikontrolli ettepanekuga ja algatame Helsingi konventsiooni täienduste ratifitseerimise.
Lülitame Läänemere piirkonna merekeskkonna kaitse konventsiooni täiendamise järgmise aasta Keskkonnaministeeriumi veeosakonna õiguseelnõude väljatöötamise tööplaani. Vastutav isik Keskkonnaministeeriumi asekantsler Harry Liiv.

Täname meeldiva koostöö eest!

Lugupidamisega

Villu Reiljan
Minister

Kaili Kuusk 62 62 866
Tiina Mitt 62 62 885
Olev Luhtein 64 10188
Pavel Ojava 69 62 229 (Keskkonnainspektsioon)
Marit Leevik-Polli 67 37 574 (KKM ITK)

LISA

RIIGIKONTROLLI ETTEPANEKUTE RAKENDUSKAVA

RIIGIKONTROLLI ETTEPANKUD	*TEGEVUSED ETTEPANEKUTE RAKENDAMISEKS*	*VASTUTAJA*	*TÄHTAEG*
1. Koostöös majandus- ja kommunikatsiooni ministriga kaardistada naftaseguste jäätmete, eelkõige masinaruumi pilsivee tegelikud vastuvõtuvõimsused	• Majandus- ja kommunikatsiooniministri 02.12.2002 määruse nr 19 „*Laevadelt pilsivee, fekaalvee, prügi ja muude saasteainete vastuvõtmise kord*" §-i 5 ja 6 täpsustamine • Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivis 2000/59/EÜ laevaheitmete ja lastijäätmete vastuvõtmise seadmete kohta sadamates esitatud nõuete sätestamine eelnimetatud määruses (sadama jäätmekäitluskava koostamise kohustus). • Jäätmeseaduse § 73 täiendamine	Algataja: MKM Kooskõlastaja: KKM veeosakond ja jäätmeosakond KKM jäätmeseaduse osas	Vastavalt MKM tööplaanidele Lülitame 2005.a. õigusloome tööplaani
2. Analüüsida, millist infot, kellelt ja milleks on vaja laevajäätmete kohta koguda.	Sama p 1		
3. Parandada pilsivee andmete kogumist ja analüüsi. See eeldab, et KKM Info- ja Tehnokeskusele määratakse ohtlike jäätmete saatekirjade ja jäätmearuandluse võrdluse ja analüüsi kohustus.	Sama p 1 ITK osas - ITK põhimääruse muutmise algamine - ITK-le andmebaasi koostamiseks vajalike rahaliste vahendite planeerimine riigieelarves	KKM ITK Direktor Leo Saare	2005.a. eelarves
4. Koostöös majandus- ja kommunikatsioonimin istriga otsustada, kas ja kuidas sadamavaldaja peab pidama laevajäätmete arvestust jäätmeliikide ja laevade kaupa.	Sama p 1		
5.Algatada Helsingi konventsiooni täienduste ratifitseerimine	Läänemere piirkonna merekeskkonna kaitse konventsiooni täienduste muutmise algatamine ja lülitamine 2005.a. KKM õigusloome tööplaani	KKM asekantsler Harry Liiv	Vastavalt KKM 2005.a. õigusloome tööplaanile

KESKKONNAMINISTEERIUM

Lp Märt Kivine
Peakontrolör
Riigikontroll
Narva mnt 11a
15013 Tallinn

Teie 12.07.2004 nr 2-7.1-TA/04/1011
Meie 24. 08.2004 nr 12-1-1/6672 - 2

Seisukohad kontrolliaruande eelnõule
"Laevajäätmete käitlemise korraldus sadamates"

Keskkonnaministeerium tutvus põhjalikult Teie poolt esitatud kontrolliaruande eelnõuga. Esitame omad seisukohad vastavalt Teie aruande struktuurile keskkonnaministrile toodud ettepanekute osas.

Juhime tähelepanu asjaolule, et Teie poolt auditeeritav valdkond kuulub ainult osaliselt keskkonnaministri pädevusse. Laevajäätmete käitlemise korraldamine sadamates on reguleeritud sadamaseadusega mis kuulub otseselt majandus- ja kommunikatsiooniministri pädevusse. Seega palume teha vastavad parandused.

Juhime tähelepanu, et Keskkonnaministeerium ja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium teeb ja on teinud koostööd ka varem.
Keskkonnaministeeriumi initsiatiivil toimus 18. veebruaril 2003 nõupidamine teemal pilsivee käitlemine Eesti sadamates 2000. ja 2001.a, millel Keskkonnaministeerium väljendas tõsist muret *sadamaseaduse* alusel kehtestatud aktide rakendamise kohta.
Nõupidamisel otsustati, et *„arutelu pilsivete teemal jätkub, et leida lahendus tekkinud olukorrale. Kindlasti on vajalik täpsustada sadama ülesandeid ja kohustusi jäätmete käitlemisel vastavuses juba kehtivate õigusaktidega. Täpsustamist vajavad ka laevaheitmete üleandmist reguleerivate õigusaktide sätted, eeskätt selles osas ,mis käsitleb heitmete üleandmise ja käitlemise järelevalvet ja kontrolli laevadel ning sadamates ja järelevalveasutuste koostööd antud valdkonnas."*
Kuni käesoleva ajani pole aga Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumist selle kohta vastukaja tulnud.

2. Laevajäätmete vastuvõtmine, aruandlus ja järelevalve

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 26.08.04 Reg nr 2-7.1-TA/04/1011-2

Riigikontrolli ettepanekud:

1. Koostöös majandus- ja kommunikatsiooniministriga kaardistada naftaseguste jäätmete, eelkõige masinaruumi pilsivee tegelikud vastuvõtuvõimsused.

Toompuiestee 24
15172 TALLINN
telefon 626 2802
faks 626 2801
e-post: min@ekm.envir.ee
Reg. nr 70001231

Saabunud Riigikantseleisse
26 -08- 2004
Indeks

Nagu eelpool viidatud reguleerib antud valdkonda *sadamaseadus.* Selle § 9 alusel toimub jäätmete käitlus sadamates sadama eeskirja alusel. Seaduse § 9 lg 1 kohaselt : *„Sadama eeskiri sätestab sadamateenuste osutamisel esitatavad tehnoloogilised, ekspluatatsioonilised, navigatsioonilised ja keskkonnaalased nõuded ning sadamatasude ja pilsivee, fekaalvee, prügi ja muude saasteainete vastuvõtmise tasude määrad.“*
Majandus- ja kommunikatsiooniministri 2. detsembri 2002. a määrusega nr 19 on kehtestatud ka *„Laevadelt pilsivee, fekaalvee, prügi ja muude saasteainete vastuvõtmise kord.“*
Nõustume riigikontrolli ettepanekuga, et oleks vaja kaardistada naftaseguste jäätmete sealhulgas pilsivee tegelikud vastuvõtuvõimsused. Andmeid selle kohta valdab sadama valdaja ning tema üle järelevalvet teostab majandus- ja kommunikatsiooniminister.
Meie andmetel haldas laevajäätmete andmebaasi Mereinspektsioon, mis likvideeriti 2001.a. Meile teadaolevalt ei antud asutuse kohustusi ega ka andmebaasi üle ühelegi teisele asutusele, mistõttu käesoleval ajal tõesti koondandmeid pole võimalik saada.

Naftasegused jäätmed, sealhulgas pilsivesi on ohtlikud jäätmed vastavalt Vabariigi Valitsuse 6 aprilli 2004. a määrusele nr 102 *„Jäätmete, sealhulgas ohtlike jäätmete nimistu“* (RT I 2004, 23, 155) ning ohtlike jäätmete käitlemiseks on vaja taotleda ohtlike jäätmete käitluslitsents ja jäätmeluba. Mõlemas loas on ära toodud käideldavad jäätmekogused, mida ettevõte võib/suudab aasta jooksul käidelda. Seetõttu valdab Keskkonnaministeerium käesoleval ajal ainult infot pilsivee vastuvõtuvõimsustest selles osas, mis on nimetatud ohtlike jäätmete käitluslitsentsil. Seetõttu ei saa antud andmeid Keskkonnaministeerium kaardistada.

Leiame, et on otstarbekas kaaluda majandus-ja kommunikatsiooniministrile ettepaneku tegemist kooskõlastada kõik sadama eeskirjad ka keskkonnaministriga, kuna viimased sisaldavad olulisi keskkonnakaitse nõudeid.

Riigikontrolli ettepanek

2. Analüüsida, millist infot, kellelt ja milleks on vaja laevajäätmete kohta koguda.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 2. detsembri 2002. a määruse nr 19 *"Laevadelt pilsivee, fekaalvee, prügi ja muude saasteainete vastuvõtmise kord"* sätestab laevaheitmete arvestuse pidamise korra.
Jäätmeseadus aga sätestab jäätmearuandluse korra, seda jäätmeliikide ja tekkekoha omavalitsuste lõikes, kuid mitte laevade ja sadamate lõikes.
Keskkonnaministeeriumi haldusalas oleva Keskkonninspektsiooni pädevusse ei kuulu järelevalve teostamine laevadel, see kuulub Veeteede Ameti pädevusse.

Nõustume ettepanekuga, et aruandluse täiendav analüüs on vajalik.
Kindlasti on vajalik ka seadusandluse täpsustamine (*sadamaseadus ja jäätmeseadus*), kus oleks selgelt sätestatud, kas sadam on jäätmevaldaja, jäätmetekitaja või siis jäätmekäitleja *jäätmeseaduse* tähenduses. See annab selguse ka info liikumisest ja vastutuse jagamisest (kas infot analüüsib Keskkonnaministeerium või Majandus-ja kommunikatsiooniministeerium).

Lähtuvalt eeltoodust kaalume võimalust *Jäätmeseaduse* sätete laiendamiseks § 75 osas, lülitades siia nimekirja uue valdkonna – „sadamad". Sel juhul on vajalik sadama valdajal taotleda jäätmeluba. See omakorda annab võimaluse Keskkonnaministeeriumile ja sh ka Keskkonnainspektsioonile teostada järelevalvet sadamates jäätmete (sh pilsivee) käitlemise osas.

Nendime, et oluline on ka kogutud andmete sihipärane ja regulaarne kasutamine keskkonnajärelevalve eesmärgil, et kindlaks teha ja kontrollida, kas kõik ohtlikud jäätmed on käideldud selleks ettenähtud käitluskohtades vastavalt õigusaktide nõuetele. Käesoleval ajal on see küsimus problemaatiline.

Riigikontrolli ettepanek

3. Parandada pilsivee andmete kogumist ja analüüsi. See eeldab, et KKM Info- ja Tehnokeskusele määratakse ohtlike jäätmete saatekirjade ja jäätmearuandluse võrdluse ja analüüsi kohustus.

Nõustume, et KKM Info- ja Tehnokeskusele ei ole pandud otsest kohustust võrrelda ja analüüsida ohtlike jäätmete saatekirju jäätmearuandlusega, siiski Info- ja Tehnokeskus on teinud teatud jäätmeliikide analüüse vastavalt senistele eelarvelistele võimalustele.

Ettevalmistamisel on ohtlike jäätmete saatekirjade elektrooniline andmebaas, kuhu juba ohtlike jäätmete käituslitsentsi valdajad saaksid kõik vajalikud andmed sisestada, mis märgatavalt vähendaks praegust KKM Info- ja Tehnokeskuse töökoormust. . Pigem on küsimus mitte KKM Info- ja Tehnokeskuse ranges kohustuses ohtlike jäätmete saatekirjade ja jäätmearuannete võrdlemisel, vaid andmeesitajate vastutuse suurendamisest valeandmete esitamisel, mis samuti vajab täpsemat reguleerimist.

Riigikontrolli ettepanek

4. Koostöös majandus- ja kommunikatsiooniministriga otsustada, kas ja kuidas sadamavaldaja peab pidama laevajäätmete arvestust jäätmeliikide ja laevade kaupa.

Vastavalt Majandus- ja kommunikatsiooniministri 2. detsembri 2002. a määrusele nr 19 *"Laevadelt pilsivee, fekaalvee, prügi ja muude saasteainete vastuvõtmise kord"* peab üleantud pilsivee koguseid registreerima sadam, mida laev külastab ja pidama selle kohta ka vastavat arvestust.
Nimetatud määruse kehtiva redaktsiooni § 6 lg 2 kohaselt peab sadam vastu võtma sadamatasu arvelt ainult masinaruumi pilsivett. Muude laevadelt tekkivate jäätmete osas peavad aga laeva valdajad maksma eraldi tasu.
Kuidas jäätmete käitlemine ja selle eest tasumine konkreetses sadamas toimub on reguleeritud sadamaseaduse rakendusaktide alusel, st et antud küsimuses puudub keskkonnaministril kompetents. Leiame, et antud ettepanek tuleb adresseerida Majandus- ja kommunikatsiooniministrile. Küll aga on Keskkonnaministeerium alati nõus kaasabi osutama.

Riigikontrolli ettepanek

5. Algatada Helsingi konventsiooni täienduste ratifitseerimine

Nõustume Riigikontrolli ettepanekuga ja algatame Helsingi konventsiooni täienduste ratifitseerimise.

Täname meeldiva koostöö eest!

Lugupidamisega

Ester Tuiksoo
Põllumajandusminister
keskkonnaministri ülesannetes

Peeter Eek 62 62 884

MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM

Riigikontroll

Teie: 12.07.2004. a. nr 2-7.1-TA/04/1010

Meie: 26. 08.2004 nr 4-4-4/ 9161

Kontrollaruande eelnõu

Täname Teid oma kirjas 12.07.2004 nr 2-7.1-TA/04/1010 esitatud järelduste ja ettepanekute eest. Vastuseks Teie kirjale teatame, et Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium on põhimõtteliselt esitatud järelduste ja ettepanekutega nõus.

Kuna kogu teema on jaotatud kahe ministeeriumi vahel, on enne muudatuste tegemist asjakohastesse õigusaktidesse vajalik läbi viia konsultatsioonid Keskkonnaministeeriumiga.

Teie ettepanekud võetakse arvesse 2005. a tööplaani koostamisel ja laevajäätmete käitlemise korralduse parandamiseks viiakse 2005. a jooksul vastavatesse õigusaktidesse sisse muudatused.

Lugupidamisega

Meelis Atonen
Minister

Marika Priske
Kantsler

Rainer Henno; Lennundus- ja merendusosakond;
peaspetsialist; rainer.henno@mkm.ee

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 27.08.04 Reg.nr 2-7.1-TA/04/1010-2

Harju 11
15072 Tallinn
Reg kood 70003158

telefon: (0) 625 6304
faks: (0) 631 3660

info@mkm.ee
www.mkm.ee

011277 *